

Nota van zienswijzen

Onderwerp: Nota van zienswijzen Warmteprogramma 2026

Documentnummer
695333

Zaaknummer
693770

INLEIDING

Het Ontwerp Warmteprogramma heeft van 19 januari tot en met 2 maart 2026 gedurende zes weken ter inzage gelegen. Gedurende deze periode is eenieder in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen op het ontwerp.

De terinzagelegging en de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen vinden hun grondslag in de Omgevingswet, in samenhang met de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Op grond van afdeling 3.4 Awb is bij de voorbereiding van het Warmteprogramma de uniforme openbare voorbereidingsprocedure gevolgd. Dit houdt in dat het ontwerpbesluit openbaar is gemaakt en dat belanghebbenden en overige betrokkenen hun zienswijzen kenbaar konden maken voordat het programma definitief wordt vastgesteld.

Het Warmteprogramma is een programma als bedoeld in de Omgevingswet en vormt een belangrijk beleidsinstrument waarin de gemeente haar koers en keuzes beschrijft voor de verduurzaming van de warmtevoorziening. Zienswijzen leveren een waardevolle bijdrage aan de zorgvuldige besluitvorming en bieden inzicht in aandachtspunten, zorgen en suggesties uit de samenleving.

In deze Nota van Zienswijzen zijn de tijdens de inzagetermijn ingediende zienswijzen samengevat en van een reactie voorzien. Waar nodig hebben de zienswijzen geleid tot aanpassingen of verduidelijkingen in het definitieve Warmteprogramma. De nota maakt integraal onderdeel uit van de besluitvorming over de vaststelling van het Warmteprogramma.

ZIENSWIJZEN

Zienswijze A - Enexis

Datum ontvangst: 2 februari 2026

Enexis geeft in algemene zin aan dat “de inhoud van het warmteprogramma [aanspreekt] en ziet er in de basis goed en zorgvuldig uit. Ik waardeer dat in het document al nadrukkelijk rekening wordt gehouden met het onderwerp netcongestie. [...]”

Wel zijn er een aantal aanvullingen of verduidelijkingsvragen gesteld:

1. Netcongestie (pagina 11)

In de eerste alinea bij het onderdeel netcongestie staat de zin: *“Dit kan leiden tot spanningsproblemen, overbelasting en tijdelijke afsluiting van nieuwe aansluitingen.”*

De zinsnede “tijdelijke afsluiting van nieuwe aansluitingen” is volgens Enexis onduidelijk.

Netcongestie leidt in de praktijk vooral tot vertragingen of wachttijden bij nieuwe aansluitingen of verzwaringen. Het voorstel is om dit explicieter te benoemen.

2. Stuurbaarheid van thuisbatterijen en warmtepompen (pagina 11)

Enexis geeft aan dat, waar er gesproken wordt over thuisbatterijen en warmtepompen, het wenselijk is dat deze stuurbaar worden (bijvoorbeeld via slimme aansturing of congestiemanagement), zodat zij optimaal kunnen bijdragen aan flexibiliteit en het beperken van netbelasting.

3. Ventilatie – benoemen van WTW (pagina 16)

Op pagina 16 wordt gesproken over ventilatie. Enexis spreekt de wens uit om, naast een ventilatiesysteem met CO2-sturing, ook een Warmte-Terugwininstallatie te benoemen als betere oplossing. “Een WTW-installatie kan in veel gevallen worden aangesloten op bestaande ventilatiekanalen (via overdruk/onderdruk) en wordt vaak toegepast in combinatie met nieuw dubbel of triple glas, veelal zonder ventilatieroosters.”

4. Planning aanpak 2 (pagina 20, paragraaf 4.2)

Voor aanpak 2 is opgenomen dat hiermee al in 2027 gestart wordt. Volgens Enexis lijkt dit relatief vroeg. Gezien de technische en praktische uitdagingen kan het passend zijn om in deze fase meer in te zetten op hybride warmtepompen als tussenoplossing.

5. Aanpak 3 en toekomstige wijkoplossingen (pagina 20)

Aanpak 3 is geprogrammeerd voor de periode 2030–2035. Enexis verwacht dat tegen die tijd meer collectieve oplossingen beschikbaar zullen zijn, zoals energiedelen, energiegemeenschappen en wijkbatterijen. Het voorstel is om hier in het programma al naar te verwijzen.

6. Meterkast, netaansluiting en netcongestie

Enexis merkt op dat het aanpassen van de meterkast en eventueel verzwaren van de netaansluiting niet wordt genoemd, terwijl dit in de praktijk vaak nodig is bij all-electric oplossingen. Daarbij wordt geadviseerd om ook aandacht te besteden aan de extra kosten, mogelijke wachttijden en risico's bij verzwaring in geval van netcongestie.

Reactie:

Het college dankt Enexis voor de actieve bijdrage tijdens de totstandkoming van het Warmteprogramma, en voor de ingediende zienswijze.

1. Netcongestie (pagina 11)

Het college dankt Enexis voor de verduidelijking. De tekst op pagina 11 wordt aangepast zodat duidelijker wordt dat netcongestie kan leiden tot vertragingen en wachttijden bij nieuwe aansluitingen en verzwaringen, in plaats van tot een ‘tijdelijke afsluiting’ van aansluitingen.

2. Stuurbaarheid van thuisbatterijen en warmtepompen (pagina 11)

Het college erkent dat stuurbare thuisbatterijen en warmtepompen technisch kunnen bijdragen aan het beperken van netbelasting en het vergroten van flexibiliteit. Tegelijkertijd raakt (op afstand) aanstuurbaarheid direct aan het gevoel van autonomie en zeggenschap van inwoners over hun woning en energiegebruik. Dit bewonersperspectief weegt voor de gemeente zwaar. Het Warmteprogramma legt nadrukkelijk de keuzevrijheid bij inwoners, in lijn met het Boekels model, waarbij vertrouwen en verantwoordelijkheid worden neergelegd waar deze thuishoren.

Het Warmteprogramma richt zich verder primair op de transitie naar aardgasvrij wonen en is geen technisch instrument voor netcongestiemanagement. De verantwoordelijkheid voor het aansturen en coördineren van netcongestie ligt primair bij marktpartijen en de netbeheerder. De tekst van het Warmteprogramma wordt naar aanleiding van deze zienswijze niet aangepast. In de verdere uitwerking wordt, waar mogelijk, aandacht besteed aan slimme en flexibele systemen.

Op deze manier wordt het effect op het elektriciteitsnet erkend, maar blijft de focus van het programma op warmtevoorziening, het bewonersperspectief en de praktische uitvoerbaarheid binnen bestaande woningen.

De gemeente volgt de ontwikkelingen op het gebied van buurt- en thuisbatterijen actief en betreft deze, waar relevant, bij toekomstige uitwerkingen van het programma.

3. Ventilatie en WTW (pagina 16)

De gemeente onderschrijft dat een ventilatiesysteem met warmteterugwinning (WTW) in veel situaties een efficiënte oplossing kan zijn, omdat hierbij een groot deel van de warmte uit afgevoerde lucht wordt teruggewonnen. Tegelijkertijd vergt een centraal WTW-systeem in bestaande woningen vaak een ingrijpender installatie vanwege het benodigde kanalenstelsel. Daarom ligt realisatie in de praktijk vaak meer voor de hand bij grotere renovaties of verbouwingen. Als alternatief kunnen in bestaande woningen ook decentrale WTW-units worden toegepast, die per ruimte ventileren en doorgaans minder ingrijpende aanpassingen vereisen. Deze verduidelijking wordt opgenomen in het Warmteprogramma.

4. Planning aanpak 2 (pagina 20, paragraaf 4.2)

De gemeente begrijpt de aandacht van de netbeheerder voor piekbelasting op het elektriciteitsnet, met name door luchtwarmtepompen. Om die reden is in het warmteprogramma ook aandacht voor slimme en gefaseerde verduurzaming. In het programma worden hybride systemen benoemd als mogelijke tussenoplossing in specifieke situaties, met name om bewoners handelingsperspectief te bieden wanneer een volledig elektrische oplossing op korte termijn technisch of praktisch niet haalbaar is. Dit wordt nadrukkelijk niet gezien als eindbeeld. Waar mogelijk blijft de inzet gericht op volledig elektrische warmtepompen.

Het plangebied is relatief beperkt van omvang en de aanpak is gebaseerd op natuurlijke momenten, waarbij de keuzevrijheid van inwoners centraal staat. Er is geen sprake van een grootschalige, gelijktijdige overstap naar warmtepompen, maar ook niet van het actief stimuleren van hybride oplossingen vanwege netcapaciteit. De fasering is juist bedoeld om de energietransitie beheerst vorm te geven.

De start van aanpak 2 in 2027 is opgenomen om tijdig voorbereidingen te treffen, niet om versneld grootschalige uitrol te realiseren. Daarbij blijft samenwerking met netbeheerder en marktpartijen essentieel. De tekst blijft daarmee onveranderd.

5. Toekomstige wijkoplossingen (pagina 11 en pagina 20)

De gemeente onderschrijft dat richting 2030–2035 naar verwachting meer collectieve en wijkgerichte oplossingen beschikbaar komen, zoals energiedelen, energiegemeenschappen en wijkbatterijen. Het warmteprogramma anticipeert hierop door het belang van netbewust werken te benoemen en daarbij expliciet te verwijzen naar batterijopslag (op woning- en wijkniveau) en warmteopslag als mogelijke flexibiliteitsoplossingen (pagina 11). Omdat de technische, juridische en organisatorische randvoorwaarden voor deze toepassingen nog volop in ontwikkeling zijn, zijn deze oplossingen in het programma bewust als toekomstperspectief geschetst en niet als vast onderdeel van een aanpak. De gemeente volgt deze ontwikkelingen actief en betreft ze waar mogelijk bij de verdere uitwerking van het programma. De tekst wordt daarom niet aangepast.

6. Meterkast, netaansluiting en netcongestie

De gemeente herkent dat aanpassing van de meterkast en – in sommige gevallen – verzwaring van de netaansluiting onderdeel kan zijn van de overstap naar volledig elektrische oplossingen, en dat hier kosten en mogelijke wachttijden mee gemoeid kunnen zijn. Het Warmteprogramma is echter bedoeld als koersdocument (hoe gaan we uitvoering geven aan de Warmtetransitie?) en niet als technisch uitvoeringsdocument. Om die reden is ervoor gekozen het programma op hoofdlijnen te houden en geen gedetailleerde, netbeheerder-specifieke toelichting op te nemen. Wel wordt in het programma aandacht besteed aan netbewust werken, netcongestie en de randvoorwaarden voor elektrificatie. In de verdere uitwerking van de verschillende aanpakken wordt bewonersgerichte informatie – waaronder

mogelijke woningaanpassingen, kostenindicaties en beschikbare netcapaciteit – in samenwerking met betrokken partijen nader uitgewerkt. De tekst wordt hier niet op aangepast.

Zienswijze B ZLTO

Datum ontvangst: 1 maart 2026

De zienswijze stelt dat het warmteprogramma onvoldoende aandacht heeft voor de energiepotentie en warmtevraag van de agrarische sector. Volgens de indiener bieden mestvergisting, biomassa-reststromen en restwarmte uit agrarische processen juist kansen voor lokaal beschikbare en regelbare warmte voor bedrijven en woonclusters.

Daarnaast wordt betoogd dat het programma groen gas niet expliciet uitsluit, maar dit op basis van nationale schaarste wel te generiek afwijst als voorkeursoptie. Ook wordt aangevoerd dat warmtepompen voor agrarische bedrijven vaak minder passend zijn, onder meer vanwege piekbelasting, netcongestie en de beperkte geschiktheid voor lage-temperatuurverwarming van grote bedrijfsruimten.

De zienswijze stelt verder dat netcongestie in het buitengebied wordt onderschat en dat kleine collectieve systemen, zoals agrarisch gevoede bronnetten, onvoldoende zijn verkend. Ook wordt betwijfeld of de conclusie dat individuele warmtepompen voor alle clusters significant goedkoper zijn voldoende rekening houdt met de beperkingen van de gebruikte modellen.

Daarnaast wordt gewezen op het risico dat slecht-isoleerbare woningen in het buitengebied onvoldoende perspectief hebben. Voor onder meer boerderijwoningen, lintbebouwing en grotere vrijstaande woningen zouden alternatieven zoals groen gas of hogere-temperatuuroplossingen mogelijk kosteneffectiever zijn.

De zienswijze concludeert met een aantal verzoeken:

1. “Neem agrarische warmtebronnen expliciet op als volwaardig onderdeel van het eindbeeld 2050
2. Werk een gebiedsgerichte energieanalyse voor het buitengebied uit
3. Onderzoek een alternatief eindbeeld voor slecht-isoleerbare woningen
4. Neem in de uitvoeringsstrategie op dat agrarische bedrijven een rol krijgen als:
5. Leg in monitoring en herijking vast dat alternatieve warmteopties mogen worden toegevoegd”

Reactie:

Het college erkent de kernpunten uit de zienswijze, zoals de potentie van agrarische warmtebronnen, netcongestie en de beperkingen van individuele warmtepompen in het buitengebied. Tegelijkertijd biedt het Warmteprogramma al veel richting: groen gas wordt niet als voorkeursoptie gepresenteerd, maar ook niet uitgesloten. Dit is niet uitsluitend vanwege nationale schaarste, maar door verwachte prijsontwikkelingen. Daarbij heeft de gemeenteraad in juli 2024 besloten om geen industriële mestverwerking toe te staan ([Raadsvergadering 4 juli 2024 - punt 12 amendement Duurzaamheidsvisie](#)). Groen gas kan wel worden ingezet in hybride oplossingen voor slecht-isoleerbare woningen. Het Warmteprogramma is een strategisch koersdocument en bevat geen definitieve keuzes: het wordt periodiek herzien zodat nieuwe technologieën, lokale initiatieven en alternatieve warmte-opties flexibel kunnen worden meegenomen. Kleinschalige collectieve systemen, zoals lokale agrarische bronnetten, worden expliciet genoemd en positief onderstreept (pagina 19).

Beoordeling van de verzoeken uit de zienswijze:

1. **Agrarische warmtebronnen als volwaardig onderdeel van eindbeeld 2050**

Het programma erkent deze bronnen en hun bijdrage. Strategisch wordt opgenomen dat agrarische bronnen zoals mestvergisting, een rol kunnen spelen in de lokale warmtevoorziening. Deze bronnen zijn opgenomen als mogelijke lokale opties, terwijl grootschalige industriële mestverwerking wordt uitgesloten. Het programma benadrukt dat agrarische bronnen een bijdrage kunnen leveren, dus dit punt is grotendeels al meegenomen, zij het strategisch en niet als verplichte route.

2. **Gebiedsgerichte energieanalyse voor het buitengebied**

Het programma bevat analyses op hoofdlijnen voor het buitengebied, inclusief warmtevraag, netcongestie en haalbare technieken. Specifiek voor agrarische clusters wordt erkend dat maatwerk nodig is. Een diepgaandere gebiedsgerichte analyse kan dus aanvullend zijn, maar dat is voor de strekking van voorliggend warmteprogramma te ver. Het buitengebied zit verweven in de aanpakken, maar agrariërs worden met name in aanpak IV meegenomen. Aanpak IV wordt benoemd in dit Warmteprogramma en wordt later uitgewerkt in een volgend Warmteprogramma. Dit is omdat huidig Warmteprogramma loopt tot 2031 en Aanpak IV start in 2033.

3. **Alternatief eindbeeld voor slecht-isoleerbare woningen**

Het Warmteprogramma erkent expliciet dat voor slecht-isoleerbare woningen maatwerk nodig is. Groen gas, hogere-temperatuurconcepten en hybride oplossingen worden genoemd als mogelijke alternatieven. Het programma bevat een strategische richting voor deze woningen, maar verdere concretisering vindt plaats in de uitvoeringsaanpakken en in samenwerking met de betreffende belanghebbenden.

4. **Rol van agrarische bedrijven in de uitvoeringsstrategie**

In de uitvoeringsstrategie voor aanpak IV krijgen agrarische bedrijven zeker een rol. Het Warmteprogramma benadrukt dat agrariërs onderdeel zijn van deze doelgroep (pagina 23) en dat er bij elke aanpak een uitgebreid participatietraject plaatsvindt waarbij belanghebbenden betrokken worden. Om dit duidelijker te maken wordt de aanpak IV aangepast naar: "Utiliteit en agrarische sector", en is de agrarische sector op meerdere plekken meer uitgelicht. Hiermee wordt het belang van deze sector duidelijk onderstreept en wordt helder dat zij een gerichte, aparte aandacht verdient binnen de verduurzamingsaanpak.

5. **Monitoring en herijking van alternatieve warmteopties**

Periodieke herziening en monitoring zijn ingebouwd; het Warmteprogramma wordt wettelijk minimaal elke vijf jaar herzien. Daarbij worden nieuwe technologieën, lokale initiatieven en alternatieve warmte-opties flexibel meegenomen, zodat strategische keuzes actueel blijven en zowel de ambities voor de warmtetransitie als de belangen van inwoners en agrariërs worden geborgd. Zoals ook beschreven onder "Overige risico's" (pagina 29) actualiseert de gemeente actief haar kennis over ontwikkelingen in de warmtetransitie. Technologische innovaties, doorbraken en lokale initiatieven worden vroegtijdig gesignaleerd en meegenomen in het programma, zodat de gemeente hier proactief op kan inspelen.